

RK 1247/05

Disciplinär åtgärd enligt högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100)

LÄNSRÄTTEN I STOCKHOLMS LÄN

DOM

Mål nr 89-04

Rotel 441

2005-01-25 Meddelad i Stockholm

KLAGANDE

J. N.

MOTPART

Södertörns högskola

ÖVERKLAGAT BESLUT

Disciplinnämndens vid Södertörns högskola beslut den 22 december 2003, Diarienummer: 755/44/2003

SAKEN

Disciplinär åtgärd enligt högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100)
Disciplinnämnden vid Södertörns högskola beslutade den 22 december 2003 att avstänga J. N. under tre månader, från och med den 22 december 2003, för störande av verksamheten vid högskolan genom kränkande och förolämpande uttalanden i högskolans IT-system. Som skäl för beslutet angavs bland annat följande. Av 10 kap. 1 § högskoleförordningen framgår att disciplinära åtgärder kan vidtas mot student som "stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan" eller "stör verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan". Disciplinnämnden har tolkat kriteriet "störande verksamhet" så som även inbegripande situationer där en student använt sig av eller utnyttjat högskolans IT-resurser för att angripa eller trakassera en student, en lärare eller en anställd eller utomstående. J. N. har på kurswebben publicerat inlägg som övergått från att ha kritiserat - rätt eller orätt är inte nämndens sak att bedöma - en tentamen och bedömningen av den, till att, sett i sitt sammanhang, inte endast ha angripit och trakasserat en lärare utan har även allvarligt och djupt kränkt och förolämpat denne. J. N. har också genom förvanskning av namn och, också sett i sitt sammanhang, förvanskning av en titel på visst sätt kränkt och förolämpat den ämnesansvarige för journalistik. J. N. har således stört verksamheten inom högskolan. Genom att använda högskolans IT-system har hans inlägg spridits till en större krets. Nämnden finner att J. N:s agerande är så allvarligt att annan påföljd än avstängning - varning skall enligt domstolspraxis förbehållas bagatellartade förseelser - inte kan komma i fråga. Med hänsyn till allvaret i J. N:s uttalanden och dess konsekvenser samt med beaktande av spridningen skall avstängningstiden bestämmas till tre månader.

J. N. överklagar beslutet och yrkar, i första hand att länsrätten upphäver disciplinnämndens beslut och, i andra hand, att länsrätten ändrar beslutet om avstängning till att avse varning. I tredje hand yrkar han att avstängningen bestäms till en avsevärt kortare tid än tre månader. J. N. yrkar även att länsrätten inhi-berar beslutet om avstängning samt att länsrätten, inför den slutliga prövningen av målet, håller en muntlig förhandling. Till stöd för sin talan anför han bland annat följande. Han studerar sedan höstter-

minen 2001 inom ramen för programmet "Journalistik och multimedia" vid Södertörns högskola. Högskolan har ett internt kommunikationssystem där studenter och personal "loggar in sig" med användarunik identiteter. Inom systemet finns bland annat ett diskussionsforum som närmast kan liknas vid ett "chatrum" på Internet. Det är på detta forum han gjort de i målet aktuella inläggen. Bakgrunden till inläggen var en tentamen samt rättningen av densamma som kom att diskuteras av många studenter via inlägg på forumet. Han har nu kommit till insikt om att han därvid har gjort inlägg som inte är godtagbara. I sammanhanget vill han också upplysa om att ordet "Gonzo" som förekommer i hans inlägg utgör en form av journalistik där journalisten på ett subjektivt och ofta självutlämnande sätt tar del i händelseförloppet. Vidare var det så att just denna "Gonzo-journalistik" var föremål för hans tio veckor långa uppsatsarbete och han är rädd att han i några av sina inlägg smittats av den entusiasm han kom att känna för sin uppsats. Såvitt han förstår bör även högskolan ha ett ansvar för innehållet i de inlägg som görs på forumet. En fråga man kan ställa sig är därför varför skolan, som ju ser mycket allvarligt på det inträffade, inte omedelbart tog bort hans inlägg. Till följd av att han numer kommit fram till att flera av hans inlägg inte hade bort göras har han "blankat" ut samtliga aktuella inlägg och de finns således inte längre kvar på forumet. Disciplinnämndens beslut har föregåtts av ett beslut den 10 december 2003 av rektorsämbetet att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden. Såsom framgår av beslutet är bakgrunden att det kom in en anmälan. Denna anmälan skall ha inkommit till rektorsämbetet den 18 november 2003. Av beslutet framgår vidare bland annat att ett samrådsmöte skedde den 4 december 2003 samt att rektorsämbetets beslut att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden fattades den 10 december 2003. Av 10 kap. 9 § 2 st. högskoleförordningen framgår bland annat att rektor skall ge studenten tillfälle att yttra sig över en här aktuell anmälan. Han kan inte se att han beretts sådan möjlighet. Först den 14 december 2003, efter att uttryckligen ha bett om att få del av anmälan, fick han del av anmälan och rektorsämbetets beslut. Beslutet att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden har därför fattats efter ett så allvarligt handläggningsfel att disciplinnämndens efterföljande beslut skall upphävas på formell grund. Han är medveten om att han genom sina inlägg till betydande del är orsak till den uppkomna situationen. Han vill dock framhålla att om den aktuella anmälan hade kommunicerats med honom på så sätt som krävs i högskoleförordningen talar åtskilligt för att han tidigare kommit till den insikt om inläggens olämplighet han numer har. Detta hade i sin tur kunnat leda till att hans argumentation i disciplinnämnden blivit annorlunda. För det fall rätten finner att beslutet inte skall upphävas på formell grund har han inte stört någon verksamhet vid högskolan och i vart fall inte stört någon verksamhet i sådan omfattning att det står i rimlig proportion till en disciplinåtgärd i form av en avstängning. Den ifrågavarande kursen var avslutad och den aktuella diskussionen avsåg den efterföljande tentamen samt dess rättning. För det fall rätten finner att det kan bli fråga om avstängning bör en sådan avstängning bestämmas till väsentligen kortare tid än tre månader.

I beslut den 7 januari 2004 avslog Länsrätten i Stockholms län J. N:s yrkande om inhibition.

J. N. överklagade länsrättens beslut till Kammarrätten i Stockholm som, i beslut den 14 januari 2004, ändrade länsrättens beslut och förordnade att disciplinnämndens beslut den 22 december 2003 inte skall gälla intill dess länsrätten slutligen har prövat överklagandet.

DOMSKÄL

I 4 kap. 5 § högskolelagen stadgas att Regeringen får meddela föreskrifter om tillfällig avstängning av studenter.

Av 10 kap. 1 § högskoleförordningen framgår att disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. med otillättna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars skall bedömas,
2. stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan,
3. stör verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan,
4. utsätter

a) en annan student för sådana etniska trakasserier, trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning, trakasserier på grund av sexuell läggning, trakasserier på grund av funktionshinder eller sexuella trakasserier som avses i 4 § lagen (2001:1286) om likabehandling av studenter i högskolan, eller

b) en arbetstagare vid högskolan för sådana sexuella trakasserier som avses i 6 § andra stycket jämställdhetslagen (1991:433), etniska trakasserier eller trakasserier på grund av religion eller annan trosuppfattning som avses i 9 a § andra stycket lagen (1999:130) om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, trakasserier på grund av funktionshinder som avses i 4 a § andra stycket lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder eller 4 a § andra stycket lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning. Disciplinära åtgärder får inte vidtas senare än två år efter det att förseelsen har begåtts.

Av 2 § samma kapitel framgår att de disciplinära åtgärderna är varning och avstängning. Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan. Beslutet skall avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader. Ett beslut om avstängning får också begränsas till att avse tillträde till vissa lokaler inom högskolan.

I 9 § samma kapitel anges att grundad misstanke om sådan förseelse som anges i 1 § skall skyndsamt anmälas till rektor.

Rektor skall låta utreda ärendet och ge studenten tillfälle att yttra sig över anmälningen. Rektor skall därefter, i förekommande fall efter samråd med den lagfarna ledamoten, avgöra om omständigheterna är sådana att ärendet skall

1. lämnas utan vidare åtgärd,
2. föranleda varning av rektor, eller
3. hänskjutas till disciplinnämnden för prövning.

Utredningen i målet

Av rektorsämbetets dagboksanteckningar framgår bland annat följande. Anmälan om kränkande uttalanden på kurswebben inkom den 18 november 2003. Samrådsmöte hölls den 4 december 2003 med rektor, disciplinnämndens lagfarna ledamot, programansvarige, ämnesansvarige samt disciplinnämndens sekreterare närvarande. Den 9 december 2003 meddelade rektor utredaren att läraren inte hade för avsikt att polisanmäla det inträffade och att ärendet därför skulle handläggas som ett disciplinärende. Utredaren skickade samma dag e-post till J. N. vari han ombads kontakta utredaren med anledning av att hans uttalanden på kurswebben skulle bli föremål för en disciplinutredning. Via e-post samma dag föreslog J. N. att ärendet kunde lösas på distans då han för tillfället befann sig i Göteborg och hade fullt upp med sin C-uppsats. Han frågade också hur långt skolan var beredd att driva ärendet. Utredaren svarade samma dag, återigen via e-post, att då ett disciplinärende inkommer till rektor skall det utredas. Studenten skall ges möjlighet att yttra sig vilket vanligen sker genom ett möte med disciplinnämndssekreteraren men att det, eftersom J. N. befann sig i Göteborg, gick lika bra att sköta kontakten via e-post. Utredaren informerade vidare om att det av anmälan framgår att det program- och ämnesansvariga ville att disciplinnämnden skulle granska de inlägg J. N. gjort på kurswebben, framför allt uttalandena om läraren vilka anmälarna uppfattar som kränkande. J. N. informerades också om att högskolan ser allvarligt på det inträffade och att frågan, att om inget annat framkom under utredningen, skulle komma att hänskjutas till disciplinnämnden för prövning. Avslutningsvis ombads J. N. att snabbt ge sin syn på inläggen. Den 10 december 2003 sökte utredaren J. N. på mobiltelefonen men fick inte något svar. Den 11 december 2003 beslutade rektorsämbetet att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden för prövning. Den 17 december 2003 inkom J. N. med ett yttrande samt sin uppsats som underlag inför disciplinnämndens sammanträde.

I utredningen finns det 32 utskrivna inlägg på kurswebben varav 11 är författade av J. N. under perioden den 17 oktober 2003 till den 8 november 2003. Nedan återges några exempel ur de inlägg J. N. gjort.

...när du dessutom kladdat ner min tenta till oigenkännlighet med dina flugskitar ter sig detta ärende i mina ögon än mer som en lärares önskan att jävlas för att han ännu inte insett hur mycket tiden är värd...

...min person, alias press agent, kräver att herr Duracell ögona böj gör en halv pudel. En york shire terrier går också bra men bara om det är en halv baklängesvolt - som är skruvad runt sin egen axell...

... Ja, Jag läste kurslitteraturen. Natten innan tentan om vi ska följa kravet på petighet. Min fråga till Herr G: Hade du läst Stefan De Vylders bok, upplaga 2002, innan du satte ihop tentan? Oss emellan börjar jag bli lite road. En helt gratis cirkusföreställning. Självt har jag parkettplats. Sitter du fast i hissen eller är du ute med hunden på en tre-veckors promenad? Hör av dig, jag lovar att jag kommer lyssna på vad du har att säga. I annat fall, om någon täcker avgångshallen på Bromma så kan jag ta Skavstaterminalen innan han flyr landet (med min tenta)...

... I alla fall, någonting säger mig att jag själv en dag kommer sitta i en liknande sits som herr Masurka, flå't, herr Moral, flå't, herr G, flå't igen herr D. ska det ju vara, och som press agent med vis moral under kepsen tycker jag att diskussionen ska föras på en anständig nivå, dvs utan antastningar och slag under bältet osv. Helt kott om debatten kan jag efter en samlad analys av de inlägg som gjorts, helt blåögt säga att vi skött den ok, vi har kanske till och med befunnit oss i den klenaste klassen (debaclen på konstfack lär vara i en klass för sig)...

...Press agent här, Är det någon som begriper vad strandskatan säger? Jag gör det då inte. Cookie?...

...Till Herr S. vad exakt betyder "FD/PhD"? Mystiken bakom dessa rader låter i mina öron som en kemisk beteckning, säg mig, du sysslar väl inte med myror och sånt larv? Den enda vettiga översättningen jag kan tänka mig är "Fil-i-Dagen / Packard-hos-Duffy". Betyder detta någonting eller är det bara soppa i öronen som resten av den här sörjan? Cookie...

Länsrätten gör följande bedömning.

Enligt 9 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) är förfarandet i länsrätten skriftligt. I handläggningen får ingå muntlig förhandling beträffande viss fråga, när det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande i målet. Muntlig förhandling skall hållas, om enskild som för talan i målet begär det samt förhandlingen inte är obehövlig och inte heller särskilda skäl talar emot det. Med hänsyn till målets beskaffenhet samt föreliggande utredning finner länsrätten att muntlig förhandling är obehövlig. J. N:s yrkande om muntlig förhandling skall därför avslås.

J. N. har yrkat att disciplinnämndens beslut skall upphävas på den grunden att han inte beretts tillfälle att yttra sig före det rektorsämbetet beslutade att hänskjuta ärendet till nämnden. Av utredningen i målet framgår att rektorsämbetet den 9 december 2003 skickade e-post till J. N. vari han uppmanades att kontakta rektorsämbetet i anledning av att hans uttalanden på kurswebben skulle bli föremål för en disciplinutredning. Vidare framgår att J. N. samma dag svarade att han befann sig i Göteborg och undrade om ärendet kunde skötas på distans varvid rektorsämbetet, återigen via e-post, svarade att högskolan ser allvarligt på det inträffade och att frågan, om inget annat framkom under utredningen, skulle komma att hänskjutas till disciplinnämnden för prövning. J. N. ombads också att snabbt ge sin syn på inläggen. Nästa dag, det vill säga den 10 december, sökte rektorsämbetet J. N. på mobiltelefonen men fick inte något svar och den 11 december 2003 beslutade rektorsämbetet att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden för prövning.

Länsrätten konstaterar att rektorsämbetet inför beslutet att hänskjuta i målet aktuell fråga till disciplinnämnden kontaktade J. N. och ombad denne att snabbt avge sin inställning i frågan, dock utan att ange någon specificerad tid inom vilken J. N. kunde yttra sig i ärendet. Länsrätten noterar vidare att den faktiska tid J. N. haft möjlighet att yttra sig inför rektors beslut att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden varit mycket kort. Vid en samlad bedömning, och med särskilt beaktande av att rektors beslut att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden inte innebär ett slutligt avgörande av frågan om disciplinpåföljd, finner dock länsrätten att rektors beslut att hänskjuta ärendet till disciplinnämnden inte varit behäftat med sådant formellt fel att efterföljande beslut av disciplinnämnden på den grunden skall upphävas. J. N. har beretts tillfälle att yttra sig innan disciplinnämnden fattade sitt slutliga beslut. Något skäl att upphäva nämndens beslut på grund av brister i handläggningen har således inte framkommit.

Fråga är då om det funnits förutsättningar att ålägga J. N. disciplinpåföljd i form av avstängning. Disciplinnämnden har motiverat beslutet att avstänga J. N. med att denne har stört verksamheten vid högskolan på sätt som anges i 10 kap. 1 st. 3 samma förordning genom kränkande och förolämpande uttalanden i högskolans IT-system.

Användningen av en högskolas IT-system vid utbildningen måste anses utgöra en del av verksamheten vid högskolan. Därmed kan bruk av högskolans IT-system i vissa fall vara sådant att det stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan eller verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan. Så kan till exempel vara fallet vid s.k. spamming eller vid andra gärningar som stör IT-systemets funktion eller tillgänglighet så allvarligt att det blir väsentligen obrukbart för sitt ändamål. Den ifrågavarande delen av IT-systemet, kurswebben, är såvitt länsrätten förstår avsett att tillhandahålla ett forum där studenter och lärare med behörighet kan göra inlägg som gäller undervisningen. Inläggen kan sedan läsas och bedömas av övriga behöriga användare. I målet har inte framkommit några uppgifter som talar för att J. N. genom sina inlägg har påverkat denna funktion.

Fråga är även om blott och bart innehållet i J. N:s meddelanden på webben har varit sådant att han därigenom stört eller hindrat undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan eller verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan. I 10 kap. 1 § 1 st. 4 högskoleförordningen ges uttryckligt stöd för att lägga uttalanden som utgör sådana trakasserier som omfattas av denna bestämmelse till grund för disciplinpåföljd. Utöver dessa fall anser länsrätten att det endast i undantagsfall kan komma ifråga att utdela disciplinpåföljd enligt högskoleförordningen på grund av innehållet i ett uttalande eller ett meddelande. Exempelvis skulle pågående och upprepade hot eller andra trakasserier som saboterar arbetsron eller annars äventyrar lärares eller elevers arbete kunna utgöra grund för att tillämpa bestämmelserna i 10 kap. 1 § 1 st. 3 högskoleförordningen. Detsamma torde kunna anses gälla i vissa fall om användningen är brottslig eller står i strid med regler som gäller inom skolan. Disciplinförfarandet saknar emellertid de rättssäkerhetsgarantier som finns genom bestämmelserna i rättegångsbalken om rättegången i brottmål och i brottsbalken om förutsättningarna för ansvar och påföljd för brott. Länsrätten anser inte att det kan ha varit lagstiftarens mening att ärekränkingsbrott mer allmänt genom en utvidgande tolkning av bestämmelserna i högskoleförordningen skulle kunna beivras genom disciplinförfarande. I det överklagade beslutet har inte närmare angivits på vilket sätt skolans verksamhet skulle ha störts genom meddelandenas innehåll. Såvitt framgår av utredningen har emellertid inte någon funnit anledning att anmäla J. N. för brott. Hans förfarande har således inte bedömts från straffrättslig synpunkt. Inte heller framgår att innehållet i hans meningssyftningar - låt vara att dessa till form och innehåll kan anses i sitt sammanhang omdömeslösa och kränkande - har påverkat undervisningen eller någon annan verksamhet vid högskolan eller någon annans deltagande i denna verksamhet.

J. N:s användande av webbsidan kan på grund av det anförda inte anses ha stört eller hindrat verksamheten på något av de sätt som krävs för att han skall kunna komma i fråga för disciplinär åtgärd enligt högskoleförordningen till följd av sitt förfarande. Hans överklagande skall därför bifallas och disciplinnämndens beslut upphävas.

DOMSLUT

Med bifall till överklagandet upphäver länsrätten disciplinnämndens beslut.
Lars Trägård

KAMMARRÄTTEN I STOCKHOLM

Avdelning 03

DOM

Mål nr 1247-05

2005-04-12 Meddelad i Stockholm

KLAGANDE

Södertörns högskola

MOTPART

J. N.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Stockholms län dom den 25 januari 2005 i mål nr 89-04, se bilaga

SAKEN

Disciplinär åtgärd enligt högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100)
Södertörns högskola överklagar länsrättens dom och yrkar att kammarrätten med undanröjande av länsrättens dom skall fastställa Södertörns högskolas disciplinnämnds beslut.

J. N. bestrider bifall till överklagandet.

Södertörns högskola anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Upprinnelsen till disciplinärendet är en examination där studenten inte var tillfreds med examinatorns bedömning. En student vid Södertörns högskola har möjlighet att i enlighet med högskolans lokala regelverk ansöka om att få ett examinationsbeslut prövat. J. N. valde dock i stället att på kurswebben angripa och trakassera en lärare. Därtill har J. N:s agerande syftat till att även allvarligt och djupt kränka och förolämpa läraren i hans roll som examinator. Examinationen spelar en nyckelroll i utbildningen och är efter antagningen det myndighetsbeslut som har störst betydelse för den enskilde studenten. Skillnaden mellan att vara godkänd och icke godkänd kan påverka studentens försörjning, bostadssituation m.m. vilket gör att en stor besvikelse vid ett underkännande inte är ovanlig. Examinationen är även kärnan i lärarprofessionen, först utbildning och sedan examination av vad studenten kan visa att den lärt sig. Det är med anledning av detta som Södertörns högskola ser extra allvarligt på J. N:s agerande då det innebar att examinationen stördes och därmed hindrades den fortsatta utbildningen vilket ledde till att flera åtgärder fick vidtas för att återställa förtroendet mellan studenterna och lärarna på kursen.

DOMSKÄL

Vad Södertörns högskola har anfört och vad som i övrigt har framkommit i målet föranleder inte kammarrätten att göra någon annan bedömning än den länsrätten har gjort. Överklagandet skall därför avslås.

DOMSLUT

Kammarrätten avslår överklagandet.
Jan Nordlund, kammarrättsråd

Kenneth Sundlöf, kammarrättsråd

Linda Broström, tf assessor referent